

**Models of crime prevention and safety that are suitable for
Local Administrative Organizations of areas
that are highly characterized as cities**
**รูปแบบในการป้องกันอาชญากรรมและความปลอดภัยที่เหมาะสมขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นที่มีลักษณะความเป็นเมืองสูง**

Sunhakrisana Boonchuay*

Sumonthip Chitsawang

สันทกฤษณ์ บุญช่วย

สุนทนิพย์ จิตสว่าง

Faculty of Political Science, Chulalongkorn University, Thailand

Corresponding author*

e-mail: thodsaponboonchuay@hotmail.com

Received 15-05-2020

Revised 21-05-2021

Accepted 14-07-2021

Abstract

This research article aims to study and explore models of crime prevention and safety that are suitable for local administrative organizations of areas that are highly characterized as cities. This study consists of qualitative research with case-by-case study characteristics, and with a local administrative organization of an area that is highly characterized as city, which is the Nakorn Rangsit Municipality, as a study unit. The research has been conducted through field study comprising in-depth interviews and focus groups, carried out by selected experts from relevant sectors. Results of the study have shown that models of crime prevention that are suitable for local administrative organizations of areas that are highly characterized as cities are forms of crime prevention with the environment being focused on the establishment of operational cooperation networks because the sample local administrative organization has clearly demonstrated that innovation projects, such as the Rangsit City Control and Command Center or RCC Center, have been carried out effectively. Moreover, the conducting of this project involves the establishment of networks with high and comprehensive participation of the people and the determination of duties of beneficiaries of the network are clear.

Keywords: crime prevention, local administrative organization, municipality

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและค้นหารูปแบบในการป้องกันอาชญากรรมและความปลอดภัยที่เหมาะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีลักษณะความเป็นเมืองสูง เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพในลักษณะการศึกษาเฉพาะกรณี ซึ่งมีหน่วยที่ทำการศึกษาคือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเมืองสูง ได้แก่ เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ดำเนินการวิจัยโดยใช้การวิจัยภาคสนามด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มจากผู้เชี่ยวชาญที่คัดเลือกจากสาขาที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบในการป้องกันอาชญากรรมที่มีความเหมาะสมกับลักษณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีลักษณะความเป็นเมืองสูง คือรูปแบบในการป้องกันอาชญากรรมโดยสภาพแวดล้อม ที่เน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือปฏิบัติการ

เพราะเทศบาลนครรังสิตนั้นแสดงให้เห็นเป็นที่ประจักษ์ว่าสามารถดำเนินการโครงการนวัตกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ โครงการศูนย์ควบคุมสั่งการเทศบาลนครรังสิต (Rangsit City Control and Command Center) หรือ ศูนย์ RCC ที่มีลักษณะสอดคล้องกับบริบทของความเป็นเมืองสูง กอปรกับการดำเนินการของโครงการนี้เป็นการสร้างเครือข่ายในลักษณะที่มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่สูงและรอบด้าน พร้อมนี้การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในเครือข่ายมีหน้าที่ที่ชัดเจน

คำสำคัญ: การป้องกันอาชญากรรม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาล

บทนำ

เมื่อปัญหาอาชญากรรมยังเป็นปัญหาที่ได้สร้างผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยในสังคมไทย และปรากฏว่าอาชญากรรมในปัจจุบัน ได้แก่ การฆาตกรรม การทะเลาะวิวาท การข่มขืน หรือกระทำชำเราทางเพศ การปล้นชิงทรัพย์ หรือก่อความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดน เป็นต้น ยังคงมีระดับความรุนแรงของปัญหาที่ถือว่ามีความรุนแรงอยู่ในระดับมาก งานสำรวจที่ดำเนินการโดย National Institute of Development Administration ในปี 2017 ปรากฏตามสื่อสาธารณะต่าง ๆ บ่งชี้เป็นที่ประจักษ์ นอกจากนั้นงานสำรวจดังกล่าวยังได้ระบุถึงสาเหตุปัจจัยของการเกิดอาชญากรรมของสังคมไทยมาเป็นอันดับแรกมีค่าเฉลี่ยทางสถิติสูงถึงร้อยละ 48.80 ระบุว่าเกิดมาจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป ทั้งเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ชีวิต ความเป็นอยู่ และเทคโนโลยีที่เข้ามาแทนที่ตามหลักการเคลื่อนไหวของโลกที่มีพลวัต (National Institute of Development Administration, 2017) ซึ่งมีความสอดคล้องกับทฤษฎีของเอร์เนส เบอร์เกส (Ernest Burgess) นักวิชาการที่ศึกษากระบวนการเปลี่ยนแปลงชุมชนจะมีผลกับการเกิดอาชญากรรม โดยที่เบอร์เกส มองว่าเมื่อสภาพแวดล้อมทางสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอันเนื่องมาจากการถูกอิทธิพลของภาคธุรกิจ และหรือภาคอุตสาหกรรมจะส่งผลกระทบต่อไปสู่การเคลื่อนย้ายแหล่งที่อยู่อาศัยของประชาชนที่มีสถานะดีขึ้นออกจากพื้นที่ไปอาศัยอยู่แห่งใหม่ พื้นที่ซึ่งอาจถูกทำให้สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมหรือมีสภาพรกร้างว่างเปล่า กอปรกับเมื่อมีผู้ใช้แรงงานต่างด้าวเข้ามาอาศัยอยู่ด้วยแล้ว เบอร์เกสจึงสรุปว่าสภาพสังคมที่ไร้ระเบียบนี้เองจะเป็นตัวเร่งเร้าให้เกิดปัญหาอาชญากรรมขึ้นได้ และถึงแม้ว่านักทฤษฎีจะมีความเชื่อว่าอัตราการเกิดอาชญากรรมจะเกิดในสังคมเมืองมากกว่าสังคมชนบทก็ตามสังเกตได้จากมีงานวิชาการค่อนข้างมากที่ศึกษามาสนับสนุนต่อความเชื่อนี้ อาทิ งานวิชาการของ Juraree (1999) ที่ได้ศึกษาเรื่องชุมชนกับการป้องกันอาชญากรรมพื้นฐานในเขตเทศบาลนครอุดรธานี ระบุว่าปัญหาอาชญากรรมไม่ว่าจะเป็นสังคมเมืองหรือสังคมชนบทก็ต้องประสบปัญหานี้ด้วยกันทั้งนั้นแต่ในสังคมเมืองจะปรากฏอัตราการเกิดที่มากกว่าสังคมชนบท โดยภราดร ๙ ได้ยกคำกล่าวของ Walter A. Lumden ที่ว่า

“สังคมชุมชนและสังคมอุตสาหกรรมจะประสบปัญหาอาชญากรรมมากกว่าสังคมชนบท และเมื่อสังคมเปลี่ยนสภาพจากสังคมชนบทมาเป็นสังคมอุตสาหกรรม อาชญากรรมก็จะมีมากกว่าสังคมชนบท อัตราอาชญากรรมก็จะสูงเพิ่มขึ้นไปด้วย” (Juraree, 1999)

หรืองานวิจัยของ Chuntron (2015) ที่ได้ศึกษาถึงแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในเขตพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลบางโพธิ์พาง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะชุมชนเมืองพบว่าสาเหตุการก่ออาชญากรรมเกิดจากสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยแออัด และความยากจน ขาดความระมัดระวังในการเดินทาง การป้องกันทรัพย์สิน และการติดยาเสพติดของผู้คนในชุมชน (Chuntron, 2015)

ทั้งนี้ความเป็นเมืองที่ผ่านความเจริญของโครงสร้างพื้นฐานที่สร้างให้ระบบเศรษฐกิจมีความเจริญเติบโต โดยมีตัวชี้วัดอย่างการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของ ห้างสรรพสินค้า โรงภาพยนตร์ โรงแรม ตลาดสด ท่ารถโดยสาร ชุมชน หมู่บ้านจัดสรร บริษัท โรงงาน มหาวิทยาลัย เป็นต้น ทำให้มีประชากรแฝงเข้ามาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก กอปรกับนักธุรกิจ และผู้ประกอบการจากย่านต่าง ๆ หลังไหลเข้ามาพักอาศัยเป็นจำนวนมาก อาจเนื่องจากประเทศไทยได้ขานรับต่อกระแสพลวัตของโลกผ่านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การติดต่อสื่อสารได้อย่างสะดวกสบายและรวดเร็ว แน่หนอนว่าสิ่งที่ตามมาย่อมก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมที่มีความ

หลากหลาย ทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจให้เกิดขึ้น ยกตัวอย่างในชุมชนที่มีความเป็นเมืองของเทศบาลนครรังสิต มีสถิติฐานความผิดคดีอาญา (คดี 3 กลุ่ม) จากสถานีตำรวจภูธรประตูน้ำจุฬา ฯ อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี ภาค 1 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2557 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2559 จำนวนคดีที่รับคำร้องทุกข์ ปรากฏดังนี้

- ในปี 2557 ทั้งหมด 1,617 คดี จับกุมได้ 1,526 คดี คิดเป็นร้อยละ 94.37
- ในปี 2558 ทั้งหมด 1,375 คดี จับกุมได้ 1,239 คดี คิดเป็นร้อยละ 90.10
- ในปี 2559 ทั้งหมด 1,428 คดี จับกุมได้ 1,277 คดี คิดเป็นร้อยละ 89.42

และจากจำนวนคดีดังกล่าวเป็นคดีที่เกี่ยวกับฐานความผิดพิเศษมาเป็นอันดับแรกและความผิดในชีวิตร่างกายและเพศ และความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินเป็นอันดับสองและสาม ตามลำดับ (Rangsit City Municipality, 2017)

กระนั้นเมื่อความเป็นเมืองมีความเชื่อมโยงกับปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะองค์กรที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดและมีภาระหน้าที่โดยตรงในการแก้ไขปัญหาของประชาชนจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพในองค์กรเพื่อรองรับความท้าทายใหม่ ๆ อยู่เสมอโดยจะมองว่าปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่นที่ตนรับผิดชอบไม่ใช่ภาระหน้าที่ของตนเองต่อไปไม่ได้อีกแล้ว การจัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่มั่นคงและปลอดภัยสำหรับพลเมืองของตนจึงถือเป็นหนึ่งในบทบาทหลักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

อย่างไรก็ตามเมื่อปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาที่ดำรงอยู่ในท้องถิ่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อท้องถิ่นที่มีความเป็นเมืองสูงและมีรูปแบบที่หลากหลายดังกล่าวข้างต้นแล้ว กอปรกับการศึกษาวิจัยในการพัฒนารูปแบบการป้องกันอาชญากรรมที่เหมาะสมสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบดูแลท้องถิ่นที่มีความเป็นเมืองสูงยังคงมีอย่างจำกัด การค้นหาแนวทางการป้องกันและแก้ไขเพื่อให้ชุมชนมีความปลอดภัยจึงถือเป็นภารกิจสำคัญต่อการริเริ่มพัฒนารูปแบบให้มีความเหมาะสมกับชุมชนดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด และคาดหวังผลไปสู่การยับยั้งชั่งใจของประชาชนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนในสังคมให้มีสติใช้ปัญญาในการแก้ไขปัญหา รู้จักผิดชอบชั่วดีให้มากขึ้น อีกทั้งเพื่อลดการกระทำในลักษณะ “อาชญากรรม” ในสังคมไทย จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อการป้องกันอาชญากรรมโดยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้ระบุว่าประชาชนส่วนใหญ่ ร้อยละ 50.40 ควรบังคับใช้กฎหมายอย่างตรงไปตรงมาในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมอย่างเคร่งครัด เพราะหวังว่าจะสามารถลดปัญหาการก่ออาชญากรรมได้ (National Institute of Development Administration, 2017) และถึงแม้ว่าภาครัฐจะมุ่งเน้นให้มีการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดและบทลงโทษที่มีความรุนแรงเพิ่มขึ้นเท่าใดก็ตาม ในการแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงปลอดภัย หรือมุ่งเน้นการตอบโต้ผู้กระทำความผิดอย่างรวดเร็วขึ้นเท่าใดก็ตาม วิธีการเหล่านี้ต่างก็มีข้อจำกัดและก็ได้ช่วยลดความเสียหายเท่าใดนัก เพราะสถิติการเกิดอาชญากรรมยังมีอัตราสูงอย่างต่อเนื่อง ทว่าการส่งเสริมให้ภาคชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการรักษาความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยโดยการสนับสนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงถือเป็นการปรับเปลี่ยนวิธีคิดในการแก้ปัญหาความสงบเรียบร้อยจากมาตรการเชิงรับสู่มาตรการเชิงรุก (Krueathep, 2005) เพราะปัญหาอาชญากรรมส่วนหนึ่งมาจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและก่อให้เกิดปัญหาตั้งแต่ปัญหาเล็ก ๆ จนกลายเป็นปัญหาใหญ่โต และจะกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคม มาตรการแก้ไขและควบคุมอาชญากรรมแนวใหม่ควรจะใช้ชุมชนเป็นฐานในการป้องกันอาชญากรรม (Juraree, 1999)

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อค้นหารูปแบบในการป้องกันอาชญากรรมและความปลอดภัยที่เหมาะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีลักษณะความเป็นเมืองสูง

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนวรรณกรรมในงานวิจัยนี้เป็นการผสมผสานระหว่างแนวคิดทางอาชญาวิทยา และรัฐประศาสนศาสตร์เข้าด้วยกันแบบบูรณาการ เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาและเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย ดังนี้

1. รูปแบบในการป้องกันอาชญากรรม

ทั้งนี้ Office of Justice Affairs (2017) ได้มีการประมวลแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ และการศึกษาแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นจากการประชุมคณะกรรมการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ คณะอนุกรรมการพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการประชาชน และการประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้กำหนดกรอบแนวทางในการป้องกันอาชญากรรม เป็น 6 ด้าน ดังนี้

กรอบแนวทางในการป้องกันอาชญากรรม

1.1 การป้องกันอาชญากรรมโดยสภาพแวดล้อม

การป้องกันอาชญากรรมโดยสภาพแวดล้อม หมายถึง การจัดการกับพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดอาชญากรรม ได้แก่ การจัดให้มีแสงสว่างที่เพียงพอ การติดป้ายสัญลักษณ์ การป้องกันพื้นที่อันตราย (พื้นที่เปลี่ยว พื้นที่ล่อแหลม) การจัดวางผังเมือง การออกแบบที่อยู่อาศัยและการจัดให้มีระบบการรักษาความปลอดภัยที่มีมาตรฐาน เพื่อเป็นการปิดกั้นโอกาสที่ผู้กระทำผิดจะเข้าถึงบุคคลหรือทรัพย์สิน รวมถึงการสร้างความสะดวกในการเฝ้าระวังและการติดตามผู้กระทำความผิดเมื่อเกิดอาชญากรรมขึ้น ประกอบด้วยมาตรการ อาทิ การสำรวจและปรับปรุงพื้นที่ล่อแหลมที่เอื้อต่อการเกิดอาชญากรรม คือ พื้นที่ที่เคยเกิดเหตุอาชญากรรม พื้นที่เสี่ยง เส้นทางเปลี่ยว และพื้นที่ที่ประชาชนรู้สึกหวาดกลัวหรือหวาดระแวงหรือรู้สึกไม่ปลอดภัย การวางนโยบายด้านการวางผังเมืองและการออกแบบอาคารควรให้การควบคุมมาตรฐานทางด้านประสิทธิภาพในการป้องกันอาชญากรรม หรือการเพิ่มไฟส่องสว่างในพื้นที่จุดเสี่ยง และจุดล่อแหลมที่จะก่อให้เกิดอาชญากรรม การควบคุมพื้นที่ที่รกร้าง วางเปล่า ทั้งพื้นที่สาธารณะ พื้นที่ส่วนบุคคลรวมทั้งพื้นที่ของรัฐที่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ ให้มีสภาพหรือทัศนวิสัยที่ง่ายต่อการมองเห็น เพื่อไม่ให้เอื้อต่อการก่ออาชญากรรม รวมถึงการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อใช้ประโยชน์พื้นที่ร่วมกันและให้มีคนดูแลเฝ้าระวัง การเข้มงวด กวดขันในการตรวจตราพื้นที่ที่เป็นแหล่งอบายมุข สถานบริการ สถานบันเทิงต่าง ๆ ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อให้สถานที่ดังกล่าวเป็นแหล่งมั่วสุมหรือต้นเหตุในการก่ออาชญากรรมและที่สำคัญการติดตั้งกล้อง CCTV ให้ครอบคลุมในทุกพื้นที่เสี่ยง รวมทั้งติดป้ายสัญลักษณ์ “พื้นที่ควบคุมด้วยระบบกล้องวงจรปิด” เพื่อสร้างความอุ่นใจและความรู้สึกปลอดภัยให้กับประชาชน รวมทั้งเป็นการข่มขู่ และเชื่อมโยงเครือข่ายกล้อง CCTV ระหว่างหน่วยงานราชการ หรือกล้อง CCTV เคลื่อนที่ เพื่อง่ายต่อการสังเกตการณ์ และประเมินสถานการณ์ในการเข้าตรวจสอบพื้นที่ หากเห็นว่ามีความเสี่ยงในการก่อเหตุอาชญากรรมขึ้น

1.2 การป้องกันอาชญากรรมโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

การป้องกันอาชญากรรมโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึงการส่งเสริมให้ประชาชนทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม รวมถึงการสร้างจิตสำนึกเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบร่วมกันในการป้องกันสังคมจากปัญหาอาชญากรรม ประกอบด้วยมาตรการ อาทิ การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนทุกภาคส่วน โดยเน้นการสร้างชุมชนให้เข้มแข็งในการป้องกันอาชญากรรม การส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมโดยการรับทราบสถานการณ์ แนวโน้มปัญหาอาชญากรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปสู่การวางแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ต่อไป หรือการสนับสนุนส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมชีวิตร่างกายและทรัพย์สินทั้งของตนเองและบุคคลอื่นให้ปลอดภัยจากภัยอาชญากรรม เป็นต้น

1.3 การป้องกันอาชญากรรมด้วยการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

การป้องกันอาชญากรรมด้วยการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ หมายถึง การป้องกันไม่ให้ผู้กระทำความผิดที่อยู่ระหว่างการแก้ไขฟื้นฟูในชุมชน และผู้พ้นโทษทุกกลุ่ม (ผู้ถูกคุมความประพฤติ ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ ผู้ติดยาเสพติด ผู้พ้นโทษจำคุก ผู้พ้นการคุมความประพฤติ ผู้ผ่านการฟื้นฟู เด็กและเยาวชนที่พ้นการฝึกอบรม) กลับมากระทำความผิดซ้ำอีกหลังจากพ้นโทษ ประกอบด้วย

มาตรการ อาทิ การจัดให้มีระบบติดตามผล ระบบการส่งต่อและการดูแลหลังพ้นโทษ พันการฝึกอบรม พันการคุมประพฤติ รวมถึงการให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือผู้พ้นโทษ เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาโปรแกรมการฟื้นฟูผู้กระทำผิดต่อไป การพัฒนาทักษะการใช้ชีวิตในสังคมและการมีงานทำให้กับผู้พ้นโทษ ผู้ถูกคุมประพฤติ ผู้พ้นการคุมประพฤติ ผู้พ้นการฝึกอบรม (เด็กและเยาวชน) ให้สามารถประกอบอาชีพและสามารถเลี้ยงชีพได้จริง ในสังคม โดยการฝึกวิชาชีพ จัดหาแหล่งเงินทุน จัดหาตำแหน่งงานจากภาคเอกชน โดยรัฐจะต้องส่งเสริมให้ภาคเอกชนได้จ้างงาน ผู้พ้นโทษ ทั้งนี้ ภาครัฐอาจให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีเป็นพิเศษกับภาคเอกชนที่มีการจ้างงาน /รับผู้พ้นโทษเข้าทำงาน เพื่อเป็นการจูงใจให้เกิดการจ้างงานครอบคลุมทุกพื้นที่ หรือการจัดกิจกรรม /โครงการเพื่อปรับเปลี่ยนความคิด ทศนคติ พฤติกรรมและสร้างกำลังใจ ให้กับผู้พ้นโทษ เพื่อให้เกิดความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะต่อสู้ ยืนหยัดในสังคมด้วยอาชีพที่สุจริต ซึ่งเป็นการป้องกันไม่ให้ กลับมากระทำผิดซ้ำ

1.4 การป้องกันอาชญากรรมโดยการเฝ้าระวังกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสจะกระทำความผิด

การป้องกันอาชญากรรมโดยการเฝ้าระวังกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสจะกระทำความผิด หมายถึงการเฝ้าระวังกลุ่มบุคคล ซึ่งได้แก่ ผู้ติดยาเสพติด ผู้ไม่มีอาชีพเป็นหลักแหล่ง ผู้ประพฤติดนในลักษณะอันธพาล คนวิกลจริต เด็กและเยาวชนทั้งในและนอกระบบการศึกษาที่เป็นกลุ่มเสี่ยง ซึ่งถือเป็นกลุ่มเสี่ยง ที่อาจจะกระทำความผิดได้ ประกอบด้วยมาตรการ อาทิ การจัดให้มีการเฝ้าระวัง บุคคลกลุ่มเสี่ยงที่อาจก่อปัญหาอาชญากรรมเพื่อป้องกันอาชญากรรมที่อาจเกิดขึ้นและทำการตรวจสอบ ตรวจค้นเมื่อเห็นสมควร การจัดให้มีกิจกรรมเพื่อสอดส่องดูแล ให้ความช่วยเหลือกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสจะกระทำความผิด รวมทั้งเพิ่มมาตรการเชิงรุกเพื่อลดโอกาสในการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงก่อนที่จะกระทำความผิด เช่น การเปิดพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ให้ทำกิจกรรม เป็นต้น

1.5 การป้องกันอาชญากรรมโดยการลดโอกาสการตกเป็นเหยื่อ

การป้องกันอาชญากรรมโดยการลดโอกาสการตกเป็นเหยื่อ หมายถึง การสร้างภูมิคุ้มกันให้กับประชาชน นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ได้รู้จักการป้องกันและระมัดระวังด้วยตนเอง รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ถึงรูปแบบ วิธีการของภัยอาชญากรรมแนวทางป้องกันเพื่อระมัดระวังภัยอาชญากรรมที่อาจเกิดขึ้น โดยเน้นการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์ในการป้องกันอาชญากรรมหรือไม่ให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม ประกอบด้วยมาตรการ อาทิ การจัดให้มีระบบเตือนภัยอาชญากรรมสำหรับประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ การผลิตสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อให้ความรู้กับประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสเป็นเป้าหมายของอาชญากร อาทิ เด็ก สตรี คนชรา ในลักษณะหลากหลายรูปแบบให้มีความเหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมาย โดยให้ความรู้ในเรื่องของรูปแบบ/ลักษณะ/วิธีการ ในการก่ออาชญากรรม วิธีการระวังป้องกันตนเองและการช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อประสบเหตุ หรือการพัฒนาแบบศูนย์รับแจ้งเหตุ รวมทั้งมีเจ้าหน้าที่หรือชุดปฏิบัติการที่มีความพร้อมสามารถตอบสนองการรับแจ้งเหตุเข้าไปช่วยเหลือและแก้ปัญหาได้ทันเหตุการณ์ และการจัดให้มีระบบในการป้องกันอาชญากรรมต่อนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ เพื่อการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ป้องกันไม่ให้ถูกเอารัดเอาเปรียบ ได้รับความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกอย่างทั่วถึงทันเหตุการณ์

1.6 การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรในการป้องกันอาชญากรรม

การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรในการป้องกันอาชญากรรม หมายถึง การพัฒนา องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมให้รู้เท่าทันผู้กระทำความผิด รวมถึงการพัฒนาและส่งเสริมให้มีระบบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพและเอื้อต่อการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น ประกอบด้วย มาตรการ อาทิ การพัฒนาบุคลากรให้มียุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับตำแหน่งและภารกิจที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้เกิดความรู้และความเชี่ยวชาญสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดให้มีระบบต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงาน การจัดทำฐานข้อมูลสถิติและข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นในด้านการป้องกันอาชญากรรม เป็นต้น อีกทั้งการบูรณาการและเชื่อมโยงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการป้องกันอาชญากรรมโดยให้มีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ทักษะในการปฏิบัติงาน และรู้ช่องทางในการติดต่อประสานงาน ที่เกี่ยวข้องและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร (Office of Justice Affairs, 2017)

ดังนั้นจากการทบทวนวรรณกรรมในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงได้ยึดกรอบแบบการป้องกันอาชญากรรมสำนักกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม ได้กำหนดกรอบแนวทางในการป้องกันอาชญากรรม เป็น 6 ด้าน

2. ทฤษฎีบทว่าการออกแบบเครือข่ายการทำงานโดยพิจารณาถึงบริบทแวดล้อมอย่างรอบด้าน (Network – Enveloped Hypothesis – NEH)

งานวิจัยของ Krueathep (2005) จึงได้พัฒนารูปแบบการทำงานของเครือข่าย โดยศึกษาเชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 15 กรณีตัวอย่างจากข้อมูลทั้งสิ้น 529 องค์กร สะท้อนให้เห็นว่าการทำงานในระบบเครือข่ายเป็นสิ่งที่มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ จนกระทั่งนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการปัญหาสาธารณะภายใต้แนวคิดของวีระศักดิ์ฯ ที่ถูกเรียกว่า “ทฤษฎีบทว่าการออกแบบเครือข่ายการทำงานโดยพิจารณาถึงบริบทแวดล้อมอย่างรอบด้าน” (Network – Enveloped Hypothesis – NEH) ซึ่งมีเงื่อนไขในการพิจารณาการทำงานเป็นเครือข่ายของกลุ่มตัวอย่างได้แก่

2.1 ระดับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน (Civic involvement) หมายถึงเครือข่ายการทำงานเพื่อการแก้ไขปัญหาที่เปิดโอกาสให้ประชาชนหรือชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการกับปัญหามากหรือน้อยเพียงใด

2.2 ระดับการกระจายตัวของข้อมูล ทรัพยากร และความรับผิดชอบต่อผลสำเร็จของงาน (Sharing of information, resources and responsibility) หมายถึงการบริหารเครือข่ายท้องถิ่นในการจัดการปัญหาที่นำไปสู่การกระจายตัวของข้อมูลข่าวสาร ทรัพยากร และความรับผิดชอบต่อผลสำเร็จของงานระหว่างตัวแสดงต่าง ๆ อย่างชัดเจนหรือไม่

ทั้งนี้งานวิจัยของ Krueathep (2005) ได้แบ่งรูปแบบการบริหารท้องถิ่นในลักษณะเครือข่ายเป็น 4 ประเภทตามแผนภาพที่ 1 ดังนี้

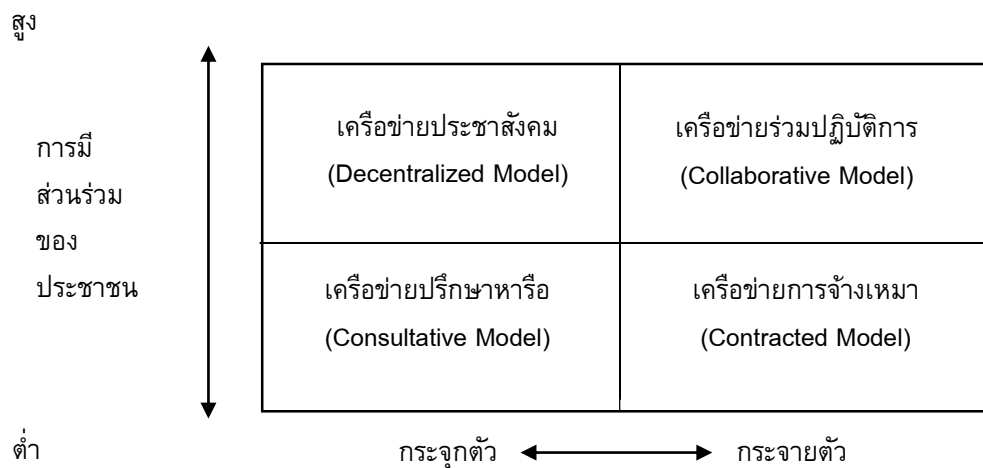

Figure 1 ระดับการกระจายตัวของข้อมูล ทรัพยากร และความรับผิดชอบต่อผลสำเร็จของงาน

(Source: Krueathep, 2007 : 85)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพในลักษณะการศึกษาเฉพาะกรณี ซึ่งมีหน่วยที่ทำการศึกษาคือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเมืองสูงโดยมีวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง การใช้เครื่องมือในการวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างคัดเลือกจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จโดยมีผลการปฏิบัติที่ดีในการป้องกันอาชญากรรม (best practice) ในเขตภาคกลางของประเทศไทยจากจำนวนทั้งสิ้น 25 จังหวัด และ 1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ จากนั้นคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากข้อมูลในการประเมินประสิทธิภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment : LPA.) ด้านนวัตกรรมท้องถิ่น ซึ่งดำเนินการจัดเก็บโดยกองพัฒนาและส่งเสริมการ

บริหารงานท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีจำนวนโครงการที่ส่งมาประเมินทั้งสิ้น 4,005 โครงการ คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงที่มีผลงานโดดเด่น (best practice) จากโครงการหรือนวัตกรรมที่เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมและความปลอดภัย ประเภทฐานะขององค์กรขนาดใหญ่ และมีความเป็นเมืองสูง ได้แก่ เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานีจากโครงการศูนย์ควบคุมและสั่งการนครรังสิต (RANGSIT CITY CONTROL AND COMMEND CENTER) หรือศูนย์ RCC

2. การศึกษาวิจัยสนาม (field study) จากในพื้นที่กรณีศึกษาที่มีลักษณะความเป็นเมืองสูง ได้แก่ เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้วยการใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) แบบถ้อยทีถ้อยอาศัยกันระหว่างฝ่ายหนึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ในฐานะเป็นผู้เล่าประสบการณ์ ความคิด และความรู้ของตัวเองในรูปของเรื่องเล่า (narrative) ขณะเดียวกันกับฝ่ายผู้สัมภาษณ์ (ผู้วิจัย) ต้องพร้อมที่จะกระตุ้นให้ฝ่ายแรกสามารถเรียกความคิด ความจำ ประสบการณ์ต่าง ๆ ของตนขึ้นมาเป็นเครื่องมือชิ้นสำคัญ เพื่อจะสามารถทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการดำเนินการบริหารจัดการทั้งที่ประสบความสำเร็จในด้านการป้องกันปัญหาอาชญากรรมและความมั่นคงปลอดภัย ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง รวมไปถึงปัญหาอุปสรรคในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. การจัดการประชุมการสนทนากลุ่ม (focus group) ของกลุ่มที่เจาะจงขึ้นมา โดยมีจุดมุ่งหมายชัดเจน เพื่อจะได้ข้อมูลที่ถูกต้องตรงประเด็น และได้ข้อมูลที่ดีที่สุดสำหรับตอบโจทย์คำถามการวิจัยโดยเฉพาะ ซึ่งสมาชิกของกลุ่มสนทนาที่ถูกคัดเลือกมาเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) นี้ ผู้วิจัยได้สรรหามาตามคุณสมบัติที่กำหนดขึ้นไว้แล้ว โดยแบ่งเป็น 5 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มข้าราชการฝ่ายปฏิบัติ ทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายบริหาร ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) กลุ่มข้าราชการซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในองค์กรที่คอยกำกับการบริหาร หรือมีอำนาจในการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และหรือสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3) กลุ่มนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่น 4) กลุ่มนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิด้านอาชีวศึกษา และ 5) ผู้นำชุมชนท้องถิ่นในเขตภาคกลาง ซึ่งถือเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน เพื่อนำไปสู่การค้นหาและวิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการด้านป้องกันปัญหาอาชญากรรม และความมั่นคงปลอดภัยที่เหมาะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนการเสนอแนะเชิงนโยบายต่อไป

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ถูกคัดเลือกในการศึกษานี้คือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีลักษณะความเป็นเมืองสูงโดยเฉพาะเจาะจงเป็นเทศบาลนครรังสิต โดยศึกษาจากลักษณะข้อมูลทางกายภาพขององค์กร บริบทของพื้นที่ และจำนวนประชากรกว่าแปดหมื่นราย คิดเป็นความหนาแน่นของประชากรโดยเฉลี่ย 3,883 คน ต่อพื้นที่ 1 ตารางกิโลเมตร เมื่อประชากรมีความหนาแน่นสิ่งตามมาคือปัญหาอาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ ปัญหาการเกิดเหตุเดือดร้อนรำคาญ เนื่องมาจากการที่มีประชาชนเข้ามาพักอาศัยและอยู่รวมกันเป็นจำนวนมากมีทั้งการเข้ามาพักอาศัยประกอบกิจการอาชีพจึงเกิดปัญหากระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพในการใช้ชีวิตตามปกติสุขทั้งเสียง กลิ่น สารพิษ ฝุ่น ละออง หรือการกระทำอื่นใดอันมีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือปัญหาการจราจรที่คับคั่งโดยเฉพาะในช่วงเวลาเร่งด่วนซึ่งเป็นปัญหาที่ประชาชนที่ไร้รถใช้ถนนเป็นที่สัญจรไปมาได้รับความเดือดร้อนเป็นจำนวนมาก และปัญหาเกี่ยวกับสวัสดิการของประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลนครรังสิต ในการดูแลสุขภาพของผู้ป่วย ผู้สูงอายุ คนพิการที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ หรือผู้ป่วยฉุกเฉินอันเกิดจากอุบัติเหตุ และที่สำคัญปัญหาที่ใกล้ตัวที่สุดได้แก่ปัญหาสังคม อาทิ ปัญหายาเสพติด การค้าประเวณี การลักทรัพย์ การชิงทรัพย์ การปล้นทรัพย์ การทำร้ายร่างกาย การโจรกรรม การก่ออาชญากรรมประเภทต่าง ๆ หรือแม้กระทั่งการมั่วสุมและการทะเลาะวิวาทของกลุ่มวัยรุ่นที่เพิ่มมากขึ้นทุกวัน จากปัญหาที่เกิดขึ้นนี้นำมาสู่กระบวนการแก้ไขและกำหนดแนวทางการพัฒนาหาแนวทางในการแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนโดยเทศบาลนครรังสิต ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดเทศบาลนครรังสิตจึงได้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์เพื่อรองรับบริบทของการพัฒนาเมือง การบริการประชาชน การอำนวยความสะดวก การรักษาความสงบเรียบร้อยความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในภาพรวม (ความปลอดภัยเมือง) จึงได้พัฒนาให้มีศูนย์ควบคุมและสั่งการนครรังสิต (ศูนย์ RCC) ตั้งอยู่ภายในอาคารสำนักงานเทศบาลนครรังสิต ชั้น 8 ซึ่งถือได้ว่าเป็นศูนย์ที่มีการรวม

เอาทุกมิติของงานที่มีหน้าที่ในการดูแล รักษาความสงบเรียบร้อย และแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนโดยการทำให้มีเจ้าหน้าที่อยู่ปฏิบัติงานประจำศูนย์เพื่อติดต่อประสานการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน 24 ชั่วโมง จึงถือได้ว่าเป็น “ศูนย์บริการที่ไม่เคยหลับใหลตลอด 24 ชั่วโมง”

เมื่อผู้วิจัยได้ลงพื้นที่และได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั้งคณะผู้บริหารฝ่ายการเมือง ฝ่ายประจำ และประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์และถอดบทเรียนของโครงการจัดตั้งศูนย์ RCC ในด้านการป้องกันอาชญากรรมและความปลอดภัยของเทศบาลนครรังสิตที่มีการบริหารจัดการที่ดีนั้น ผลผลิตที่เกิดขึ้นจากโครงการนี้สะท้อนให้เห็นถึงการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการในการให้บริการสาธารณะเป็นไปด้วยความเรียบร้อยถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย ซึ่งการให้บริการประชาชนถือเป็นหัวใจสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้นปัญหาและความเดือดร้อนของประชาชน รวมไปถึงข้อเสนอนะข้อแนะนำต่าง ๆ จึงมีความสำคัญต่อเทศบาลนครรังสิตเป็นอย่างมาก ในการที่ต้องก่อให้เกิดศูนย์ควบคุมและสั่งการนครรังสิตขึ้นที่สามารถรับฟังปัญหาความเดือดร้อนจากประชาชนได้ตลอด 24 ชั่วโมง ถือเป็นองค์กรที่ไม่เคยหลับใหล รวมไปถึงจำนวนเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์ที่ค้างในระบบได้รับการแก้ไข ปัญหา ก่อให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนมีมากขึ้น เนื่องมาจากการที่เทศบาลได้กำหนดแนวทางและวิธีการเพื่อช่วยให้ประชาชนลดความเสี่ยงในการใช้ชีวิตในสังคมเมือง ซึ่งมีความหลากหลายในการดำรงชีวิต มีความเจริญในด้านการคมนาคม เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี ดังนั้นเทศบาลจึงได้เพิ่มวิธีการที่จะสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับผู้อยู่อาศัยและดำรงชีวิตในเขตเทศบาล เช่น การติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิด ซึ่งคณะผู้บริหารมีนโยบายจะติดตั้งให้เต็มพื้นที่และปัจจุบันก็สามารถติดตั้งในบริเวณพื้นที่จุดเสี่ยงต่าง ๆ เช่น หน้าห้างสรรพสินค้า บ้ายรถประจำทาง บริเวณทางแยกสะพานลอย โดยเมื่อเกิดอุบัติเหตุ หรือการก่ออาชญากรรมขึ้น เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถขอเข้าดูภาพจากกล้องโทรทัศน์วงจรปิดของเทศบาลได้ในภาคส่วนของประชาชนจึงเกิดความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการของเทศบาลในการมีช่องทางติดต่อประสานงานระหว่างประชาชนกับเทศบาลหลากหลายช่องทาง และสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่น กอปรกับการพัฒนาการปฏิบัติงานของเทศบาลเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในบริบทแวดล้อมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

จากนั้นเมื่อได้ข้อมูลจากการถอดบทเรียนจึงนำมาค้นหารูปแบบในการป้องกันปัญหาอาชญากรรม ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากการทบทวนวรรณกรรม โดยผู้วิจัยได้ใช้กรอบรูปแบบการป้องกันอาชญากรรมของ Office of Justice Affairs (2017) ซึ่งได้กำหนดกรอบแนวทางใน การป้องกันอาชญากรรมเป็น 6 ด้าน คือ 1) การป้องกันอาชญากรรมโดยสภาพแวดล้อม 2) การป้องกันอาชญากรรมโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน 3) การป้องกันอาชญากรรมด้วยการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ 4) การป้องกันอาชญากรรมโดยการเฝ้าระวังกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสจะกระทำความผิด 5) การป้องกันอาชญากรรมโดยการลดโอกาสการตกเป็นเหยื่อ และ 6) การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรในการป้องกันอาชญากรรม ผลสมผานงานวิจัยของ Krueathep (2005) ที่ได้พัฒนารูปแบบการทำงานของเครือข่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ที่เรียกว่า “ทฤษฎีบทว่าการออกแบบเครือข่ายการทำงานโดยพิจารณาถึงบริบทแวดล้อมอย่างรอบด้าน” (Network – Enveloped Hypothesis – NEH) จากนั้นนำมาวิเคราะห์ประกอบกับส่วนของการเปรียบเทียบรายละเอียดการดำเนินงานโครงการนวัตกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเมืองสูงที่ใช้เป็นกรณีศึกษา ได้แก่ เทศบาลนครรังสิต โดยจัดการประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) ผลการประชุมกลุ่มย่อยผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบและให้คำแนะนำโดยเสนอว่า โครงสร้างในสังคมเป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาเป็นสำคัญ เนื่องจากการที่ลักษณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความแตกต่างกันในบริบทสังคมที่มีลักษณะเป็นเมืองและยังคงมีลักษณะเป็นชนบท ขนาดองค์กรและงบประมาณรวมไปถึงทรัพยากรการบริหารต่าง ๆ เกี่ยวข้อง รูปแบบจึงต้องสามารถที่จะเป็นตัวแทนในภาพรวมได้อย่างแท้จริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้สำหรับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ทุกประเภท และทุกขนาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้เชี่ยวชาญมีการเสนอว่าในโครงการนวัตกรรมในการป้องกันอาชญากรรม ไม่จำเป็นต้องเป็นมีการพึ่งพิงเพียงนวัตกรรมที่เน้นไปทางด้านวิทยาศาสตร์เพียงเท่านั้น แต่ขอให้เป็นการดำเนินการในวิธีการใหม่ ๆ แต่สามารถป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนแล้วได้ผลลัพธ์ที่คุ้มค่าก็จะถือเป็นประโยชน์แล้ว อปท.หลายที่สะท้อนให้เห็นได้ถึงความสำเร็จโดยเฉพาะในปัจจุบันการป้องกันอาชญากรรมยังคงต้องให้ความสำคัญในเรื่องการป้องกันจากสภาพแวดล้อมยังถือว่ามีความสำคัญที่สุด อปท. ต้องเข้าไปช่วยบริหารจัดการให้แต่ละพื้นที่ที่ตนรับผิดชอบมีความปลอดภัย ส่งผลให้ประชาชนก็จะรู้สึกอุ่นใจว่าชุมชนมีความปลอดภัย นำมาซึ่ง

การเกิดโครงการในการติดไฟฟาส่องสว่าง หรือแม้แต่การติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) ยังคงมีประสิทธิภาพมาเป็นอันดับต้น ยกตัวอย่างเช่นในเขตกรุงเทพมหานครจะมีการจัดโครงการติดตั้งไฟฟาส่องสว่างในทุกบริเวณ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นคืออัตราการเกิดอาชญากรรมลดลงอย่างชัดเจน

นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญยังเสนอว่าในยุคสมัยใหม่ในการดำเนินการไม่ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการเพียงลำพังอีกต่อไปแต่ในมุมมองของรัฐประศาสนศาสตร์แนวใหม่มองว่าการดำเนินการที่มุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายยอมเป็นสิ่งที่การบริหารจัดการภาครัฐในปัจจุบันควรยึดเป็นแนวทางในการสร้างการบริการสาธารณะ ซึ่งจะเป็นเครือข่ายที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการย่อมสามารถเป็นไปได้ทั้งสิ้น และตัวองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องแสดงบทบาทเช่นไรยอมขึ้นอยู่กับศักยภาพขององค์กรเช่นกันที่คำนึงถึงคุณค่าของโครงการนวัตกรรมให้มากที่สุด เพราะในบางสถานการณ์แม้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีระดับทรัพยากรหรือความชำนาญในการจัดการกับปัญหาที่ตามแต่ปัญหาการก่ออาชญากรรมหรือการกระทำความผิดบางประการมีขอบเขตที่กว้างขวางในเชิงกายภาพ สังคม และด้านเวลา ปัญหาอาจจะขยายวงกว้างออกไปสู่ประชาชนส่วนใหญ่และจำเป็นต้องลงมือแก้ไขหรือดำเนินการป้องกันอย่างต่อเนื่องจึงจะประสบความสำเร็จ

ดังนั้น เมื่อผู้วิจัยได้รวบรวมเนื้อหาจากการประชุมกลุ่มย่อยผู้เชี่ยวชาญแล้ว ได้วิเคราะห์เนื้อหาอย่างเป็นระบบ ผลของการศึกษาสามารถพัฒนาเป็นรูปแบบในการป้องกันอาชญากรรมที่มีความเหมาะสมกับลักษณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีลักษณะความเป็นเมืองสูง อีกทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้แสดงให้เห็นเป็นที่ประจักษ์ชัดว่าสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ รูปแบบที่เหมาะสมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคกลางที่มีลักษณะบริบทความเป็นเมืองสูง คือรูปแบบในการป้องกันอาชญากรรมโดยสภาพแวดล้อม ที่เน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือปฏิบัติการ ซึ่งเครือข่ายลักษณะนี้จะมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่สูงและรอบด้าน พร้อมนี้การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในเครือข่ายมีหน้าที่ที่ชัดเจน

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนารูปแบบที่มีความเหมาะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันอาชญากรรมสำหรับท้องถิ่นที่มีความเป็นเมืองสูง ได้แก่ “รูปแบบในการป้องกันอาชญากรรมโดยสภาพแวดล้อมที่เน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือปฏิบัติการ” ซึ่งมีความสอดคล้องกับทฤษฎีในด้านการป้องกันอาชญากรรม จากสภาพแวดล้อม (Crime Prevention Through Environment Design – CPTED) โดยทฤษฎีนี้เป็นการออกแบบสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหาอาชญากรรม ด้วยวิธีการทำให้คนร้ายเกิดความรู้สึกว่าการเข้าถึงพื้นที่หวงห้าม โดยการออกแบบสถานที่ในลักษณะแบ่งแยกอาณาเขตอย่างชัดเจน ระหว่างพื้นที่ส่วนบุคคลกับพื้นที่สาธารณะ วิธีการนี้จะทำให้ผู้อยู่อาศัยมีความรู้สึกการเป็นเจ้าของ เกิดการหวงแหนหรือต้องการปกป้องอาณาเขต นอกจากนี้ยังทำให้ผู้นุกรุกหรือคนภายนอกถูกตรวจสอบหรือตรวจพบได้ง่ายขึ้น ตัวอย่างเช่น การติดตั้งระบบรักษาความปลอดภัยบริเวณทางเข้าออก การบำรุงรักษาสถานที่และภูมิทัศน์เพื่อแสดงให้เห็นว่ามีผู้อยู่อาศัยอยู่หรือมีผู้ครอบครอง การสร้างรั้วที่กั้นขนาดเหมาะสมเพื่อแสดงอาณาเขตของสถานที่ เป็นต้น ซึ่งถือว่าในเขตที่เป็นเมืองนั้นประชาชนมีจำนวนมากเนื่องจากการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมหลายแห่ง ประชาชนแฝงยอมมีมากตามไปด้วยและแน่นอนว่าเมื่อระบบโครงสร้างพื้นฐานมีความสะดวกสบาย และเอื้ออำนวยให้กับประชาชนในท้องถิ่นทำให้ประชาชนต่างเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในอาณาบริเวณนี้จำนวนมาก ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของเออร์เนส เบอร์กส์ ที่ได้สร้างสมมติฐานของทฤษฎีมนุษย์นิเวศวิทยา โดยพยายามนำเสนอว่าการเจริญเติบโตของเมืองโดยใช้กรณีศึกษาจากเมืองชิคาโกว่าแต่ละโซนจะมีความเจริญเติบโตในลักษณะขยายวงกว้างออกไปจากจุดศูนย์กลาง ส่วนโซนที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นที่อยู่ของโรงงานอุตสาหกรรมและมีผู้อพยพเข้ามาในโซนนี้ ถิ่นที่อยู่อาศัยจึงมีการเปลี่ยนแปลง บุกกรุก การครอบครอง และรับช่วงต่อทำให้เกิดเป็นความเสื่อมโทรมจนอาจขยายไปสู่ปัญหาการก่ออาชญากรรมอันเนื่องมาจากความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ผลจากการที่มีความเป็นเมืองสูงส่งผลต่อการป้องกันอาชญากรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้มีโครงการต่าง ๆ ขึ้นมานั้นได้อาศัยความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ ในลักษณะเครือข่ายแบบร่วมปฏิบัติการเป็นรูปแบบที่อาศัยความร่วมมือในการทำงานของตัวแสดงต่าง ๆ อย่างเข้มข้นและต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการร่วมกัน การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของตัวแสดงต่าง ๆ ภายในเครือข่ายจึงมักกระทำกันอย่างชัดเจน และมีการ

ระบุถึงระดับการแลกเปลี่ยนทรัพยากร เทคโนโลยี หรือข้อมูลข่าวสารระหว่างตัวแสดงต่าง ๆ เพื่อให้ตัวแสดงเหล่านี้เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสมในการทำงานเป็นเครือข่าย และเพื่อให้สามารถประเมินถึงขีดความสามารถของเครือข่ายในการบรรลุผลลัพธ์ตามที่ต้องการ นอกจากนี้เครือข่ายร่วมปฏิบัติการ มักเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานของเครือข่ายอย่างเปิดกว้าง เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาได้รับการพิจารณาอย่างทั่วถึงและรอบด้าน

ข้อเสนอแนะ

1. การวิจัยนี้มุ่งเน้นไปที่การศึกษาการป้องกันอาชญากรรมพื้นฐาน กล่าวคืออาชญากรรม ที่ปรากฏโดยทั่วไปในสังคม เกี่ยวข้องกับการประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ร่างกาย และชีวิตผู้อื่น เช่น การลักทรัพย์ การชิงทรัพย์ การชิงทรัพย์ การปล้นทรัพย์ การทำร้ายร่างกาย และการฆาตกรรม เป็นต้น เท่านั้น จึงควรมีการศึกษาที่ขยายประเด็นไปสู่อาชญากรรมรูปแบบพิเศษ ซึ่งเป็นอาชญากรรมที่มีการพัฒนารูปแบบซับซ้อนและมีความรุนแรงส่งผลกระทบต่อความมั่นคง สร้างความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจและภาพลักษณ์ของประเทศในระดับมหภาค เช่น อาชญากรรมเศรษฐกิจ อาชญากรรมเทคโนโลยี อาชญากรรมองค์กร อาชญากรรมคอปกขาว เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อโลกยุคปัจจุบันมีพลวัตเป็นอย่างมากการเข้าถึงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นไปอย่างง่ายดายไม่จำกัดเพศหรือวัย จึงทำให้เด็กเยาวชนและผู้สูงอายุซึ่งถือเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความเปราะบางมากในสังคมที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมเป็นจำนวนมากสร้างความเสียหายในสังคมเป็นจำนวนมากมหาศาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องมีหน้าที่หลักในการป้องกันปัญหาดังกล่าวให้เท่าทันต่อสถานการณ์
2. การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีในเขตภาคกลางเท่านั้น จึงควรมีการขยายขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างออกไปยังภูมิภาคอื่น ๆ ด้วยเพราะสภาพบริบทของสังคมมีผลต่อการก่ออาชญากรรม ภูมิภาคที่แตกต่างกัน ปัญหาอาชญากรรมย่อมมีความแตกต่างกันไป

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของดุษฎีนิพนธ์ เรื่องการพัฒนารูปแบบนวัตกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันอาชญากรรมในเขตภาคกลาง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.สมนทิพย์ จิตสว่าง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และมีรองศาสตราจารย์ ดร.เดชา สังขวรรณ เป็นประธานกรรมการวิทยานิพนธ์

References

- Chuntron, P. (2015). *Practice of The Prevention and Suppression of Crime in The Responsible area of Bangpongpan Police Station*. Master Thesis, M.PA. in Criminology and Justice Administration, Rangsit University, Thailand. (In Thai)
- Juraree, P. (1999). *Community and Basic Crime Prevention In the municipality of Udon Thani*. Master Thesis, M.A. in Social Work, Thammasat University, Thailand. (In Thai)
- Krueathep, W. (2005). *Local government initiatives in Thailand*. Bangkok: The Thailand Research Fund. (In Thai)
- Network : Innovative work of local government organizations. (2007). Bangkok: The Thailand Research Fund. (In Thai)
- National Institute of Development Administration. (2017). *Current crime problems in Thai society*. Retrieved 28 January 2017 from <http://nidapoll.nida.ac.th/index.php?op=polls-detail&id=556> (In Thai)
- Office of Justice Affairs. (2017). *Framework for effective prevention of crime*. Retrieved 28 January 2017, from <http://www.oja.go.th/TH/wp-content/uploads/2018/07/cpframe.pdf/> (In Thai)
- Ratanaphan, P. (2018 30 January 20). Policy and Plan Analyst, Department of Local Administration. (Personal Interview.).
- Rangsit City Municipality. (2017). *Local development plan 3 years*. Retrieved 28 January 2017, from <http://www.rangsit.org/> (In Thai)